# YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
31 päivänä toukokuuta 1979 *

Asiassa 182/78,

jonka Centrale Raad van Beroep on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

**Bestuur van het Algemeen Ziekenfonds Drenthe-Platteland**, Zwolle,

vastaan

**G. Pierik**, Wapenveld,

ennakkoratkaisun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 säännösten, jotka liittyvät "eläkeläisten" oikeuteen saada terveydentilansa kannalta aiheellista hoitoa muun jäsenvaltion kuin asuinvaltionsa alueella, tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: ensimmäisen jaoston puheenjohtaja J. Mertens de Wilmars, joka hoitaa presidentin tehtäviä, toisen jaoston puheenjohtaja A. J. Mackenzie Stuart sekä tuomarit P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco ja A. Touffait,

julkisasiamies: H. Mayras,
kirjaaja: A. Van Houtte,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Centrale Raad van Beroep on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 18.7.1978 tekemällään päätöksellä, joka on toimitettu yhteisöjen tuomioistuimelle ensin mainitun tuomioistuimen puheenjohtajan tehtäviä hoitavan jäsenen 8.9.1978 päivätyllä ja 11.9.1978 yhteisöjen tuomioistuimeen saapuneella kirjeellä, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksiä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL 1971, L 149, s. 1) tulkinnasta. Kysymykset on esitetty asiassa, jonka yhteydessä kyseinen kansallinen tuomioistuin oli 30.9.1977 yhteisöjen tuomioistuimeen saapuneella puheenjohtajansa kirjeellä esittänyt kysymyksiä yhteisöjen tuomioistuimelle edellä mainitun asetuksen tulkinnasta.

2 Yhteisöjen tuomioistuin vastasi kysymyksiin asiassa 117/77 16.3.1978 antamassaan tuomiossa (Kok. 1978, s. 829), mutta kansallinen tuomioistuin arvioi, ettei se voinut tuomion perusteella ratkaista kaikkia pääasiaan liittyviä oikeudellisia ongelmia. Kansallinen tuomioistuin jatkoi pääasian käsittelyä, mutta totesi erityisesti, että asian ratkaisu riippui edelleen asetuksen (ETY) N:o 1408/71 osalta seuraavien kysymysten ratkaisusta:

"a) Onko asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklassa käytetty käsite työntekijä niin paljon suppeampi kuin asetuksen 1 artiklan a kohdassa tarkoitettu työntekijä, että 22 artikla koskee ainoastaan työssä käyviä työntekijöitä, ja näin ollen ainoastaan 31 artiklan säännöksiä sovelletaan henkilöihin, jotka eivät tai eivät enää käy työssä ja joilla on jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti oikeus työkyvyttömyysetuuteen sekä joilla kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön, johon asetusta sovelletaan, mukaan on oikeus terveydenhoitoa ja erityisiä sairauskuluja koskeviin etuuksiin?

b) Merkitseekö asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu velvollisuus antaa 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti vaadittu lupa myös sitä, että toimivaltainen laitos ei voi evätä lupaa sillä perusteella, että kyseistä hoitoa ei ole tarkoituksellisesti otettu laitoksen soveltamaan sairaus- ja äitiyslainsäädännössä säädetty-

jen etuuksien luetteloon esimerkiksi lääketieteellisistä, lääketieteellis-eettisistä tai taloudellisista syistä tai että siinä jäsenvaltiossa, johon toimivaltainen laitos on sijoittautunut, kyseistä hoitoa kokonaisuudessaan ei arvosteta taikka että hoidon ei katsota kuuluvan terveydenhoidon alaan eikä sitä myöskään tarkoituksellisesti anneta tämän jäsenvaltion minkään muunkaan sellaisen lainsäädännön mukaan, johon asetusta sovelletaan?

c) Liittyykö 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdan ilmaisu "toimivaltaisen laitoksen puolesta annettaviin luontoisetuuksiin oleskelu- tai asuinpaikan laitoksesta" sellaisenaan tapaukseen, jossa sen jäsenvaltion laitoksella, johon asianomainen haluaa mennä hoidettavaksi, on valta antaa hoitoa etuutena, mutta sillä ei tavanomaisesti ole velvollisuutta käyttää tätä valtaa, vai onko toimivaltaisen laitoksen tällaisessa tapauksessa tarkistettava ennen pyydetyn luvan myöntämistä, antaisiko sen jäsenvaltion laitos, johon asianomainen haluaa mennä hoidettavaksi, hänelle tällaista hoitoa etuutena, jos hänet olisi vakuutettu kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti?"

3 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa ensisijaisesti selvittää, koskevatko asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan säännökset, joissa säädetään "työntekijän" oikeudesta luontoisetuuksiin, myös eläkeläistä, joka "ei tai ei enää työskentele" ja joka pyytää toimivaltaiselta laitokselta lupaa mennä muuhun jäsenvaltioon kuin missä hän asuu saadakseen siellä terveydentilansa kannalta aiheellista hoitoa.

4 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 1 artiklan a kohdassa määritellään, että "työntekijällä" tarkoitetaan henkilöä, joka on pakollisesti tai vapaaehtoisesti vakuutettu jossain säännöksen i, ii tai iii alakohdassa tarkoitetuista sosiaaliturvajärjestelmistä. Tällaisen, kyseistä asetusta varten laaditun määritelmän soveltamisala on yleinen ja siihen kuuluvat näin ollen kaikki henkilöt, jotka on vakuutettu yhden tai useamman jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön mukaisesti riippumatta siitä, ovatko he ansiotyössä. Näin ollen vaikka yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti maksettavia eläkkeitä saavat eläkeläiset eivät olisi ansiotyössä, heihin sovelletaan asetuksen "työntekijöitä" koskevia säännöksiä, koska he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään, ellei heitä varten ole laadittu erityissäännöksiä.

5 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 III osaston 1 luvun 5 jakson 27–33 artiklassa on "eläkeläisiä ja heidän perheenjäseniään" koskevia erityissäännöksiä, joita 34 artiklan mukaan sovelletaan ainoastaan eläkeläisiin, joilla on oikeus luon-

toisetuuksiin muuten kuin ammatillisen toiminnan harjoittamisen perusteella, eli myös eläkeläisiin, jotka eivät tee työtä.

6 Kuitenkin 31 artiklassa säädetään kyseisten vakuutettujen oikeudesta luontoisetuuksiin, kun etuudet ovat tarpeen oleskeltaessa muun jäsenvaltion kuin asuinvaltion alueella. Sellaisen jossain jäsenvaltiossa asuvan vakuutetun oikeudesta luontoisetuuksiin, joka pyytää toimivaltaiselta laitokselta lupaa mennä toisen jäsenvaltion alueelle saamaan siellä tilansa kannalta aiheellista hoitoa, säädetään puolestaan saman luvun 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa.

7 Vaikka viimeksi mainitussa säännöksessä viitataan "työntekijään", asetuksella (ETY) N:o 1408/71 ei pyritä rajoittamaan säännöksen soveltamisalaa työssä käyviin työntekijöihin vastakohtana työssä käymättömille työntekijöille, sillä sama viittaus sisältyy saman luvun 25 ja 26 artiklaan, jotka koskevat "työttömiä" ja "eläkkeenhakijoita".

8 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että sellaisen eläkeläisen osalta, jolla on oikeus luontoisetuuksiin jonkin jäsenvaltion lainsäädännön nojalla ja joka ei ole ansiotyössä, säädetään toimivaltaisen laitoksen antamasta luvasta mennä toiseen jäsenvaltioon saamaan siellä tilansa kannalta aiheellista hoitoa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 2 kohdassa.

9 Toisen kysymyksen osalta yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa 177/77 16.3.1978 antamassaan tuomiossa, että "22 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetty velvoite antaa saman artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti vaadittu lupa koskee sekä tapauksia, joissa toisessa jäsenvaltiossa annettava hoito on tehokkaampaa kuin hoito, jota asianomainen voi saada siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu, että tapauksia, joissa kyseistä hoitoa ei voida antaa viimeksi mainitun jäsenvaltion alueella".

10 Tuomion 15 kohdassa vahvistetaan lisäksi, että luontoisetuuksiin, joiden osalta on myönnetty lupa mennä toiseen jäsenvaltioon, "kuuluu asianomaisen henkilön sairauden tai taudin kannalta tehokkaaksi katsottu hoito". Tuomion 16 kohdassa jatketaan: "Näin ollen ei ole tarpeen tietää, voidaanko työntekijän tarvitsemaa luontoisetuutta antaa sen jäsenvaltion alueella, jossa hän asuu. Edellä mainitun 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun luvan saamiseksi määräävää on ainoastaan se, että kyseinen etuus vastaa asianomaisen henkilön terveydentilaan paremmin soveltuvaa hoitoa". Sillä että toimivaltaisen laitoksen päätösvaltaa asiassa on rajoitettu, tunnustetaan kyseisen tuomion

17 kohdassa implisiittisesti, että on laitoksen asia arvioida objektiivisesti niitä lääketieteellisiä syitä, jotka oikeuttavat 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti vaaditun luvan antamisen tai epäämisen, ottaen erityisesti huomioon asianomaisen terveydentilan, sairauden tai taudin vakavuuden sekä kyseisen hoidon tehokkuuden.

11 Kun toimivaltainen laitos toteaa tällaista valtaa käyttäen, että kyseiset hoidot ovat asianomaisen henkilön sairauden tai taudin tehokasta hoitoa, laitoksen päätösvalta riippuu sille asetuksen 22 artiklan 2 kohdan toisella alakohdalla selkeästi ja kiistattomasti asetetusta velvollisuudesta olla epäämättä tällaisessa tapauksessa saman artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti vaadittua lupaa.

12 Sekä 22 artiklan säännöksistä että sen keskeisistä tavoitteista ilmenee, että asetuksella pyritään antamaan lääketieteellisille vaatimuksille ratkaiseva asema, kun toimivaltainen laitos antaa tai epää edellä mainitun luvan, ja sulkemaan pois yleisesti ja poikkeuksetta artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa sellainen mahdollisuus, että lupa evättäisiin, "jos asianomaiselle ei voida antaa kysymyksessä olevaa hoitoa sen jäsenvaltion alueella, jossa hän asuu".

13 Toiseen kysymykseen on vastattava, että kun toimivaltainen laitos toteaa, että kyseiset hoidot ovat asianomaisen sairauden tai taudin hoitamiseksi tarvittavaa tehokasta hoitoa, asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan soveltamisedellytykset täyttyvät, eikä toimivaltainen laitos voi tällaisessa tapauksessa evätä säännöksessä tarkoitettua ja artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti vaadittua lupaa.

14 Kolmannen kysymyksen osalta on kiistatonta, että - kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa 117/77 16.3.1978 antamassaan tuomiossa - asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21 päivänä maaliskuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 (EYVL 1972, L 74) 93 artiklan 1 kohdan ja 96 artiklan säännösten mukaan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan mukaisesti annettujen etuuksien määrä "korvataan toimivaltaisesta laitoksesta laitokselle, joka suoritti sanotut etuudet, siten kuin tämän laitoksen tileistä ilmenee", ja että korvaus on lisäksi "täysimääräinen".

15 Edellä olevasta seuraa, että koska luvan antanut toimivaltainen laitos vastaa kyseisestä hoidosta aiheutuvista kuluista, on sellaisen jäsenvaltion laitoksen, johon asianomainen menee saamaan hoitoa, annettava lupa huomioon ottaen

hoitoa, vaikka sen soveltaman lainsäädännön mukaan sillä ei ole velvollisuutta vaan ainoastaan mahdollisuus hoidon antamiseen.

16 Kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdassa esiintyvillä ilmaisuilla "toimivaltaisen laitoksen puolesta annettaviin luontoisetuuksiin oleskelu- tai asuinpaikan laitoksesta" viitataan kaikkiin etuuksiin, joita sen jäsenvaltion, johon asianomainen kyseisen artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun luvan saatuaan menee, laitoksella on valta antaa, vaikka soveltamansa lainsäädännön nojalla laitoksella ei ole velvollisuutta antaa niitä.

**Oikeudenkäyntikulut**

Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian kuningaskunnan, Alankomaiden kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille sekä Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Centrale Raad van Beroepin 18.7.1978 tekemällään päätöksellä, joka on toimitettu yhteisöjen tuomioistuimelle ensin mainitun tuomioistuimen puheenjohtajan tehtäviä hoitavan jäsenen 8.9.1978 päivätyllä kirjeellä, esittämät kysymykset seuraavasti:

**1) Sellaisen eläkeläisen osalta, jolla on oikeus luontoisetuuksiin jonkin jäsenvaltion lainsäädännön nojalla ja joka ei ole ansiotyössä, säädetään toimivaltaisen laitoksen antamasta luvasta mennä toiseen jäsenvaltioon saamaan siellä tilansa kannalta aiheellista hoitoa asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 2 kohdassa.**

2) **Kun toimivaltainen laitos toteaa, että kyseiset hoidot ovat asianomaisen sairauden tai taudin hoitamiseksi tarvittavaa tehokasta hoitoa, asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan soveltamisedellytykset täyttyvät eikä toimivaltainen laitos voi tällaisessa tapauksessa evätä säännöksessä tarkoitettua ja artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti vaadittua lupaa.**

3) **Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 22 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdassa esiintyvillä ilmaisuilla "toimivaltaisen laitoksen puolesta annettaviin luontoisetuuksiin oleskelu- tai asuinpaikan laitoksesta" viitataan kaikkiin etuuksiin, joita sen jäsenvaltion, johon asianomainen kyseisen artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun luvan saatuaan menee, laitoksella on valta antaa, vaikka soveltamansa lainsäädännön nojalla laitoksella ei ole velvollisuutta antaa niitä.**

Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Julistettiin Luxemburgissa 31 päivänä toukokuuta 1979.

A. Van Houtte
kirjaaja

J. Mertens de Wilmars
presidentin tehtäviä hoitava
ensimmäisen jaoston puheenjohtaja